

Klimat- och näringslivsdepartementet
Miljöprovningssenheten

5 december 2025

Dnr: KN2025/01878

YTTRANDE ÖVER PROMEMORIAN NY MYNDIGHET FÖR MILJÖPRÖVNING

Fackförbundet ST är det största fackförbundet inom statlig verksamhet med över 100 000 medlemmar som arbetar inom statliga myndigheter och verk, bolag med statligt uppdrag, universitet, högskolor och statligt finansierade stiftelser.

Vi organiserar närmare 2000 arbetstagare vid landets länsstyrelser, vars verksamheter kommer påverkas av förslaget att inrätta en ny myndighet för miljöprovning. Vi har tagit del av promemorian *Ny myndighet för miljöprovning* och lämnar här våra synpunkter.

Fackförbundet STs övergripande kommentar till promemorian

Fackförbundet ST vill inledningsvis problematisera förslaget att inrätta en ny myndighet för miljöprovning. Det är tids- och resurskrävande att etablera en myndighet och att få till fungerande processer och arbetssätt. De genomgripande reformer som ska genomföras parallellt med organisationsförändringen kan skapa svårigheter i miljöprovningsprocessen.

Vi anser att det skulle varit mer effektivt att behålla provningen hos länsstyrelsernas miljöprovningsdelegationer. De har en upparbetad arbetsform och har därmed bättre förutsättningar att hantera de kommande process- och lagreformerna. Ett genomförande av reformens övriga beståndsdelar och en koncentration till färre miljöprovningsdelegationer kan räcka för att uppnå önskade mål om en mer effektiv och kvalitativ miljöprovning. Staten skulle då spara medel genom att inte upprätta en ny organisation för miljöprovning.

Givet författandet av denna promemoria och det som aviserats i budgetpropositionen för 2026 inser vi att regeringen sannolikt kommer gå vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet. Vi vill därför bidra med konstruktiva inspel till förändringsarbetet. Följande punkter, vilka utvecklas nedan i yttrandet, behöver beaktas för att undvika negativa konsekvenser för arbetstagare, verksamheter och samhällsnytta.

- Organisationen för miljöprovningen måste utredas grundligt
- Genomför en ordnad process med kontinuerlig dialog och fackligt inflytande
- Säkerställ länsstyrelsernas framtida kompetensbehov och finansiering

Organisationen för miljöprovningen måste utredas grundligt

Till att börja med behöver frågan om den nya myndighetens organisation utredas grundligt. Miljötillståndsutredningen lämnade övergripande förslag kring utformningen och finansieringen av myndigheten, men de var också mycket tydliga med att vidare utredning behövdes och att en särskild utredare behövde tillsättas i detta ärende. För att inrättandet av myndigheten ska ske på ett bra vis behöver förutsättningarna för densamma bestämmas.

Att förutsättningarna för den nya myndigheten kommer på plats är viktigt inte minst för att skapa tydlighet för de arbetstagare som förväntas omfattas av en verksamhetsövergång från länsstyrelserna. Från vårt perspektiv är det särskilt viktigt att det bringas klarhet om den nya myndighetens lokalisering. Liksom Miljötillståndsutredningen förordar vi att den nya myndigheten ska ha ett flertal regionkontor runt om i landet. Det gör vi dels för att den regionala förankringen är viktig ur ett legitimitets- och ett tillgänglighetsperspektiv. Framförallt är det viktigt att lokaliseringen skapar bästa möjliga förutsättningar för att tillgodose kompetensbehoven. För oss framstår det som självklart att myndighetens kontor bör placeras där det idag finns länsstyrelser med miljöprovningsdelegation. Det för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att genomföra verksamhetsövergångar och därmed tillvarata den idag befintliga kompetensen.

Det finns flera utestående frågor kopplade till potentiella verksamhetsövergångar som kräver vidare utredning. Frågan om hur verksamhetsövergångar kan underlättas, exempelvis genom att erbjuda arbetstagare lönetillägg eller avtal om pendlartjänster, är en sådan. En annan central fråga som behöver klargöras är om verksamheten vid dagens miljöprovningsdelegationer anses vara en bestående ekonomisk enhet eller inte. Det är av stor relevans för berörda arbetstagares ställningstagande till en potentiell verksamhetsövergång, eftersom det har betydelse för vilket stöd de kan få från det statliga omställningsavtalet.

Vi ser också ett stort behov av att finansieringen av den nya myndigheten utreds vidare. Regeringens ambition med reformen av miljöprovningsprocessen är att den ska bli såväl mer kvalitativ som effektiv. Den ambitionshöjningen måste, utöver välavvägda reformförslag, också backas upp av en välavpassad finansiering. De resursbehov som presenteras för den nya myndigheten i denna promemoria (och genom förslagen i budgetpropositionen för 2026) är ytterst kortfattade och bygger, enligt vår tolkning, på de uppskattningar Miljötillståndsutredningen har gjort. Miljötillståndsutredningen har själva uttryckt att uppskattningarna är behäftade med stor osäkerhet och att frågan behöver utredas närmare.

Då myndigheten planeras inrättas redan i mitten av 2027 och då det finns en stor bredd av frågor att utreda förutsätter vi att regeringen tillsätter en särskild utredare skyndsamt. Vi förutsätter också att tidsplanen för inrättandet är flexibel. De 18 månader som återstår till det planerade inrättandet är en kort tid för att utreda och starta upp en myndighet.

Genomför en ordnad process med kontinuerlig dialog och fackligt inflytande

Arbetstagarperspektivet är centralt i omorganisationsprocesser, från det förberedande skedet till det faktiska genomförandet. De fackliga parterna har genom sina medlemmar såväl örat mot marken som god verksamhetskänedom. Genom att involvera arbetstagarorganisationer skapas bättre förutsättningar för att omorganisationen ska kunna genomföras med bästa resultat för såväl verksamhet som arbetstagare. Fackförbundet ST förutsätter därför att vi, liksom övriga arbetstagarorganisationer, kommer att ges goda möjligheter att samverka kring de kommande förändringarna på länsstyrelserna och vid inrättandet av den nya myndigheten.

En viktig aspekt som behöver tas hänsyn till i detta specifika fall är att det är många myndigheter som berörs av inrättandet av den nya myndigheten. De tolv länsstyrelserna som idag har en miljöprövningsdelegation och vars anställda kan komma att omfattas av verksamhetsövergången är tolv separata myndigheter med egna lokala kollektivavtal. På respektive myndighet finns det dessutom flera arbetstagarorganisationer som tecknar avtal. En konkret följd av detta kan bli att anställda efter övergången till den nya myndigheten har olika lönerevisionsdatum, eftersom de lokala kollektivavtalen om lön på länsstyrelserna idag kan skilja sig åt. Denna komplexitet är på intet sätt omöjlig att omhänderta, men för att den ska ge upphov till så begränsande praktiska implikationer som möjligt ställs höga krav på ett gott partssamarbete under hela förändringsprocessen.

För att den nya myndigheten inte ska få en längre startsträcka än nödvändigt kommer det vara avgörande att den lyckas attrahera kompetent och erfaren personal. Den osäkerhet som redan nu råder på länsstyrelserna bland berörd personal riskerar dessvärre leda till en personalflykt som riskerar försvåra den nya myndighetens kompetensförsörjning. Detta gör det än mer angeläget att processen inför inrättandet av den nya myndigheten blir ordnad. De som idag är anställda på länsstyrelsen och som kan komma att beröras av verksamhetsövergångarna behöver kontinuerligt involveras i diskussioner och få tydlig information om vad som är på gång, från såväl deras nuvarande arbetsgivare som från deras potentiella framtida arbetsgivare.

Ytterligare en viktig faktor för att behålla kompetens vid verksamhetsövergången är att de som idag är anställda vid länsstyrelsen inte får försämrade villkor vid övergången till den nya myndigheten. De villkor som upprättas genom kollektivavtal vid den nya myndigheten bör minst motsvara värdet av idag gällande kollektivavtal på länsstyrelserna.

Fackförbundet ST följer för närvarande de pågående myndighetssammanslagningarna på statens område. Där har vi noterat att mottagande arbetsgivare i förekommande fall försöker försäkra villkoren för de arbetstagare som genomgår verksamhetsövergång. Det, menar vi, är uttryck för en ineffektiv arbetsgivarpolitik – i vart fall om staten önskar behålla kompetent och erfaren personal. I ett vidare perspektiv menar vi också att dessa sammanslagningsprocesser kunde ha genomförts bättre även på andra vis. Exempelvis hade processerna tjänat på ett än större inslag av arbetstagarinflytande.

Det är av stor vikt att såväl regeringen som arbetsgivarsidan drar lärdom av dessa sammanslagningsprocesser och tar med dessa lärdomar in i arbetet med att inrätta den nya myndigheten för miljöprövning, liksom i andra framtida omorganisationsprocesser.

Säkerställ länsstyrelsernas kompetensbehov och finansiering

En fråga som ligger utanför ramen för denna specifika promemoria, men är av betydelse i det större sammanhang som omgärdar denna reform, är att säkerställa att länsstyrelserna drabbas av så få negativa effekter som möjligt. Två aspekter är särskilt viktiga; att säkerställa länsstyrelsernas framtida kompetensbehov och finansiering.

Länsstyrelserna kommer, vilket Miljötillståndsutredningen betonar, fortsatt ha en stor roll på miljöprövningens område. Samtidigt kommer stora delar av den kompetens som organisationerna byggt upp gå förlorad då många av dagens anställda försvinner, genom verksamhetsövergång till den nya myndigheten eller till andra arbetsgivare.

Även stora delar av finansieringen för arbetet med miljöprövningar kommer tas bort i samband med reformen. En problematisk faktor är dock, som Miljötillståndsutredningen påpekat, att det är svårt att avgöra hur stor del av den finansiering länsstyrelserna får idag som går till den del av verksamheten som kommer överföras till den nya myndigheten respektive till den del som länsstyrelserna fortsatt ska ansvara för. Det gör det svårt att på förhand avgöra hur stora framtida resursbehov länsstyrelserna kommer ha kopplat till miljöprövningen.

Det är centralt för den framtida miljöprövningskedjan att länsstyrelserna har förutsättningar att uträtta sin del av uppdraget i processen. För detta behövs adekvata resurser och kompetens. Givet den stora osäkerheten som kommer råda i samband med reformen är det av stor vikt att länsstyrelsernas resurs- och kompetensbehov analyseras noggrant och löpande, av såväl departementet som arbetsgivaren. Regeringen måste vara lyhörd inför länsstyrelserna och vid behov tillföra medel för att säkerställa att de kan tillgodose sina kompetensbehov och att de därmed kan utföra sina uppdrag på området.

På kort sikt är det också viktigt att arbetsgivaren extra nogsamt bevakar arbetsmiljösituationen och arbetsbelastningen på länsstyrelserna. Den risk för personalflykt som föreligger i samband med denna organisationsförändring kan sannolikt inte undanröjas, men däremot behöver det finnas en beredskap för att genomföra nödvändiga åtgärder om arbetssituationen blir för ansträngd.

Björn Hallberg

Utredare, Fackförbundet ST

Tomas Oskarsson

Förbundssekreterare, Fackförbundet ST